

FIȘA DISCIPLINEI
anul universitar 2021-2022

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii	Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Practică Liturgică			2.2. Cod disciplină	OLR0513		
2.3. Titularul activității de curs	Arhim. Lect. Univ. dr. Pinteș Ștefan						
2.4. Titularul activității de seminar	Arhim. Lect. Univ. dr. Pinteș Ștefan						
2.5. Anul de studiu	IV	2.6. Semestrul	7	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	VP	2.8. Regimul disciplinei	DC

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	0	3.3. seminar/laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	0	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp de studiu individual					ore
• Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					5
• Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
• Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					28
• Tutoriat					2
• Examinări					2
• Alte activități (exersări practice)					0
Total ore activități individuale					47

3.7 Total ore studiu individual	47
3.8 Total ore din planul de învățământ	28
3.9 Total ore pe semestru	75

3.10 Numărul de credite	3
-------------------------	----------

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Istoria și fenomenologia cultului creștin; persoanele liturgice; muzică biseicească și ritual
4.2. de competențe	Dicție, auz muzical

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Nu este cazul</i>
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	<i>Materiale didactice specifice (cărți de cult, obiecte liturgice și alte surse indicate). Telefoane mobile închise. Ținută decentă. Laborator de specialitate dotat cu obiectele necesare exersării cultului.</i>

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	Să cunoască și să aplice rânduiala liturgică din postura de cântăreț bisericesc, ipodiacon/acolut, diacon și preot.
Competențe transversale	Dovedirea preocupării de a transpune <i>lex credendi</i> și <i>lex orandi</i> în planul vieții personale și comunitare; Dezvoltarea nevoii de implicare în practica liturgică parohială Dovedirea capacității de a sistematiza și actualiza – din perspectiva ethosului creștin – tematica generală a lucrărilor practice în contextul general al disciplinelor teologice studiate.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Formarea deprinderilor și abilităților practice necesare în practica pastorală a preotului, diaconului, ipodiaconului/acolutului și cântărețului bisericesc; Familiarizarea cu aspectele practice ale slujirii liturgice.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> – Cunoașterea și întrebuințarea corectă a cărților uzuale de cult folosite de către preot (Molitfelnic, Liturghier, Evangheliar etc.); – Cunoașterea și întrebuințarea corectă a veșmintelor liturgice ale cultului ortodox, indiferent de tipul rânduiei liturgice la care participă; – Cunoașterea și aplicarea corectă, din poziția preotului a rânduiei liturgice ale Vecerniei și Utreniei, cu toate variantele lor liturgice; – Cunoașterea și aplicarea corectă, din poziția preotului, a rânduiei liturgice ale laudelor bisericești mici (Pavecemița, Miezonoptica, Ceasurile, Obednița etc.), cu toate variantele lor liturgice.

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
8.2 Seminarii		
1. Prelegere introductivă: definiția, obiectul, scopul și metoda Practicii liturgice; împărțirea conținutului de învățare; cerințele și metodologia de desfășurare a lucrărilor practice și a verificării; bibliografia specifică.	Prelegere, discuție colectivă.	2 ore
2. Spațiul liturgic ortodox; morfologia spațiului liturgic bizantin; obiectele de cult și mobilierul specifice celor 3 părți ale bisericilor ortodoxe. Spațiul de practică liturgică – familiarizare. Ritualul intrării în biserică	Prelegere, explicația, prezentarea ritualului și exerciții practice.	4 ore
3. Cărțile liturgice – prezentare cărților de strană și de altar; familiarizarea cu acestea	Prelegere, discuție colectivă, fișe de lucru.	2 oră
4. Gesturile liturgice de bază; exerciții practice de aplicare a gesturilor liturgice. Elementele componente ale sfintelor slujbe. Rânduiala ipodiaconiei	Prezentare, exerciții practice.	2 ore
5. Vecernia: expunerea structurii de bază a slujbei; părțile componente ale slujbei; Vecernia mare și Vecernia mică; vecerniile de sâmbătă seara, din ajunul sărbătorilor și din zilele de rând; prezentarea ritualului și a mișcărilor din timpul slujbei; vecerniile slujite în sobor; vecernii cu rânduială deosebită în cursul anului liturgic. Exerciții de identificare a pieselor imnografice care alcătuiesc slujba Vecerniei dintr-o dată calendaristică precisă. Exersarea ritualului și a mișcărilor liturgice din timpul Vecerniei.	Prezentare, exerciții practice.	6 ore
6. Litia: despre rangul zilelor liturgice; Litia și artocrazia, părți componente ale privegherii de toată noaptea; Expunerea rânduiei slujbei și exerciții practice	Prezentare, exerciții practice.	2 ore

<p>7. Utrenia: Expunerea structurii de bază a slujbei Utreniei; Elementele componente ale Utreniei bizantine; Rânduiala Utreniilor de duminică, din zilele de sărbătoare și a zilelor de rând; Prezentarea ritualului și a mișcărilor din timpul Utreniei; Utrenii cu rânduială specială din cursul anului liturgic. Exerciții de identificare a pieselor imnografice care alcătuiesc slujba Utreniei dintr-o dată calendaristică precisă. Exersarea ritualului și a mișcărilor liturgice din timpul Utrenie.</p>	<p>Prezentare, exerciții practice.</p>	<p>6 ore</p>
<p>8. Rânduiala laudelor mici (Miezonoapta, Ceasurile liturgice, Pavcernița) și rolul preotului la slujirea lor. Exerciții de aplicare a ritualului.</p>	<p>Prezentare, exerciții practice.</p>	<p>2 ore</p>
<p>9. Perioada liturgică a Epifaniei (15 noiembrie-14 ianuarie): Structura perioadei; Rânduiele liturgice specifice perioadei; Exerciții practice; Elemente de pastorală liturgică pentru perioada Epifaniei.</p>	<p>Prezentare, exerciții practice.</p>	<p>2 ore</p>

Bibliografie

- Cărți de cult: *Liturghierul, Ceaslovul, Catavasierul sau Octoiul Mic, Triodul, Pentecostarul, Octoiul Mare, Mineiul* (edițiile oficiale recente).
- BRANIȘTE, Pr. Ene și alții, *Tipic bisericesc*, Edit. Institutului Biblic, București, 1976 (sau edițiile ulterioare).
- BRANIȘTE, pr. Ene, *Liturgica specială*, Edit. Institutului Biblic, București, 1980 (sau edițiile ulterioare).
- EVDOKIMOV, Paul, *Rugăciunea în Biserica de Răsărit*; trad. rom. C. Bolocan, Edit. Polirom, Iași, 1996.
- FELMY, Karl Christian, *De la Cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe. Un comentariu istoric*; trad. rom. I. Ică, Edit. Deisis, Sibiu, 2004.
- Ghiuș, Arhim. Benedict, *Taina Răscumpărării în imnografia ortodoxă*, Edit. IBMBOR, București, 1998.
- Ioan ICĂ jr., *Canonul Ortodoxiei I. Canonul apostolic al primelor secole*, Edit. Deisis/Savropoleos, Sibiu, 2008.
- Mateos, Juan, S.J., *Utrenia și Vecernia în ritul bizantin. Studii de teologie liturgică*, trad. rom. Cezar Login, Edit. Renașterea, Cluj-Napoca, 2017
- SCHMEMANN, Pr. Alexander, *Introducere în Teologia liturgică*; trad. rom. V. Bârză, Edit. Sophia, București, 2002.
- SCRIMA, André, *Biserica liturgică*; trad. rom. A. Manolescu, Edit. Humanitas, București, 2005.
- USPENSKY, Nikolai, *Slujba de seară în Biserica Ortodoxă*; trad. rom. C. Login, Edit. Patmos, Cluj-Napoca, 2008.
- VINTILESCU, Pr. Petre, *Liturghierul explicat*, Edit. Institutului Biblic, București, 1972 (sau edițiile ulterioare).
- VINTILESCU, Pr. Petre, *Despre poezia imnografică din cărșile de ritual și cântarea bisericească*, ed. a II-a, Edit. Renașterea, 2005
- VASILIOS, Arhimandritul [= Vasilios GONDIKAKIS], *Intrarea în Împărăție. Elemente de trăire liturgică a tainei unității în Biserica Ortodoxă*; trad. rom. I. Ică, Edit. Deisis, Sibiu, 1996.

10 .Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. De asemenea, au fost luate în considerare așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, cele de asistență socială și cele din domeniul educațional.

11. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs			
10.5 Seminar/laborator	Verificare pe parcurs		
10.6 Cunoașterea generală a noțiunilor de bază din conținutul tematic al disciplinei, a particularităților și menirii acestora pentru viața creștină			

Data completării:

16.05.2024

Semnătura titularului de curs:

Semnătura titularului de seminar:

Data avizării în Consiliul
Departamentului

Semnătura director de departament

